

Problemy społeczne – korupcja

- [Wprowadzenie](#)
- [Badanie 1](#)
- [Schemat](#)
- [Audiobook](#)
- [Badanie 2](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Filip Niemczyk, *Wdzięczność pacjenta*, dostępny w internecie: medicus.lublin.pl [dostęp 9.02.2021 r.].
- Źródło: (...), 4.12.2019 r., dostępny w internecie: polskieradio.pl [dostęp 1.12.2020 r.].

- Źródło: (...), dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 1.12.2020 r.].
- Źródło: Grzegorz Górski, Stanisław Salmonowicz, *Historia ustrojów państw*, Warszawa 2001, s. 249.

Źródło: domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Statystycznie rzecz biorąc**”.

Korupcja jest jednym z przestępstw popełnianych w różnych sferach życia publicznego. Zarówno przyjmowanie korzyści materialnych i nie tylko, jak i ich proponowanie jest prawnie zabronione i karane. W celu zwalczania tej patologii powoływane są różne służby specjalne. Ale czy działają one skutecznie? Jaka jest rola społeczeństwa w walce z tym zjawiskiem? Czy jednostki również mogą zwalczać korupcję?

Twoje cele

- Scharakteryzujesz korupcję jako przejaw patologii życia publicznego.
- Ocenisz skalę korupcji i skuteczność jej zwalczania.
- Przeanalizujesz przepisy prawne, które odnoszą się do walki z korupcją.

Dla zainteresowanych

Badania opinii publicznej: historia, metody i ośrodki

Badanie opinii publicznej

Najczęściej spotykane patologie władzy

Badanie 1

Odpowiedz na pytania, wybierając jedną z zaproponowanych odpowiedzi. Wariant „trudno powiedzieć” wybierz tylko wtedy, gdy rzeczywiście nie potrafisz się zdecydować na żadną z pozostałych możliwości.

Ćwiczenie 1

Jak sądzisz, czy korupcja w Polsce jest problemem dużym, czy małym?

bardzo dużym

raczej dużym

raczej małym

bardzo małym

trudno powiedzieć

Oprac. na podst. CBOS, *Opinie na temat korupcji w Polsce*, Komunikat z badań nr 63/2017, Warszawa, 2017, s. 1

Ćwiczenie 2

Czy twoim zdaniem istnieje w Polsce polityczna wola zwalczania korupcji?

zdecydowanie tak

raczej tak

raczej nie

zdecydowanie nie

trudno powiedzieć

Oprac. na podst. CBOS, *Opinie na temat korupcji w Polsce*, Komunikat z badań nr 63/2017, Warszawa, 2017, s. 5

Porównaj swoją odpowiedź z propozycjami innych uczniów. Czy między waszymi odpowiedziami były duże rozbieżności?

Ćwiczenie 3

Rozważ następujące problemy.

Z czym korupcja jest związana bardziej: z kulturą danego społeczeństwa i specyficzną mentalnością czy też z ogólnym poziomem życia?

Jakie pozafinansowe formy może twoim zdaniem przyjmować korupcja?

Jakie negatywne konsekwencje dla życia społecznego ma korupcja? Czy można wskazać jakiegokolwiek pozytywne aspekty tego zjawiska?

Czy istnieje sposób klarownego i jednoznacznego zdefiniowania wąskiej granicy oddzielającej wdzięczność od korupcji? Czy można taką definicję wykorzystać w dowodzeniu dopuszczenia się zachowania patologicznego?

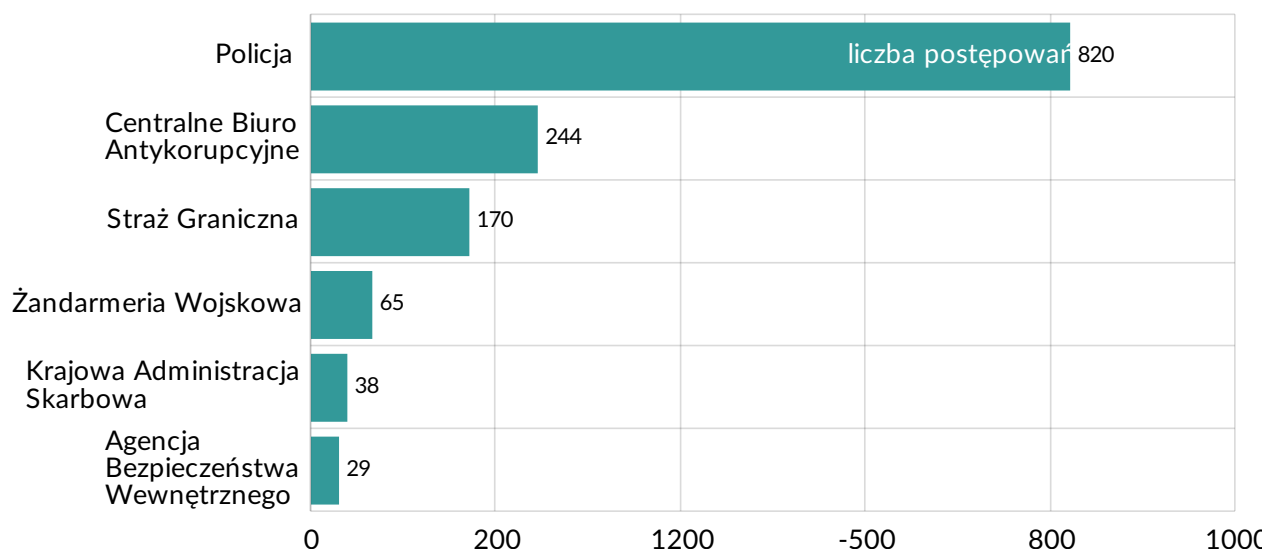
Przedyskutuj swoje odpowiedzi z koleżankami i kolegami z klasy. Przeanalizuj, czy bardzo się różnicie w swoich odpowiedziach. Ustalcie wspólnie, z czego to wynika.

Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się z danymi przedstawionymi w raporcie Centralnego Biura Śledczego dotyczącym przestępczości korupcyjnej w Polsce. Zastanów się, dlaczego zjawisko korupcji w jednych obszarach naszego życia występuje częściej niż w innych.

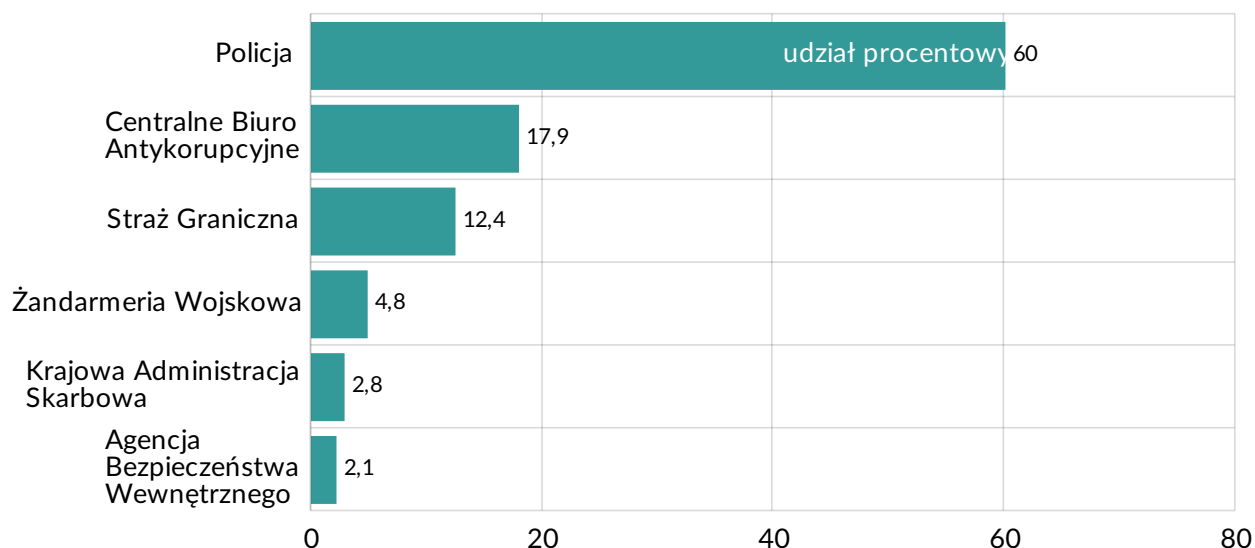
Liczba postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa korupcyjne w podziale na prowadzące organy w 2019 r. – łącznie 1366

Oprac. na podst.: Centralne Biuro Antykorupcyjne, *Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce w latach 2018–2019*, antykorupcja.gov.pl, s. 16, 17, 19.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

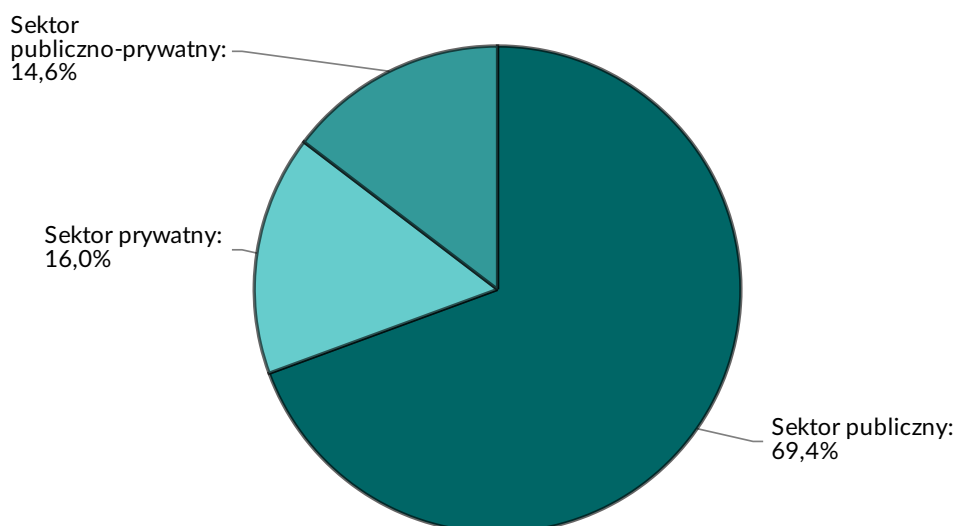
Udział organów w postępowaniach przygotowawczych w sprawach o przestępstwa korupcyjne w 2019 r. (dane w %)

Oprac. na podst.: Centralne Biuro Antykorupcyjne, *Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce w latach 2018–2019*, antykorupcja.gov.pl, s. 16, 17, 19.

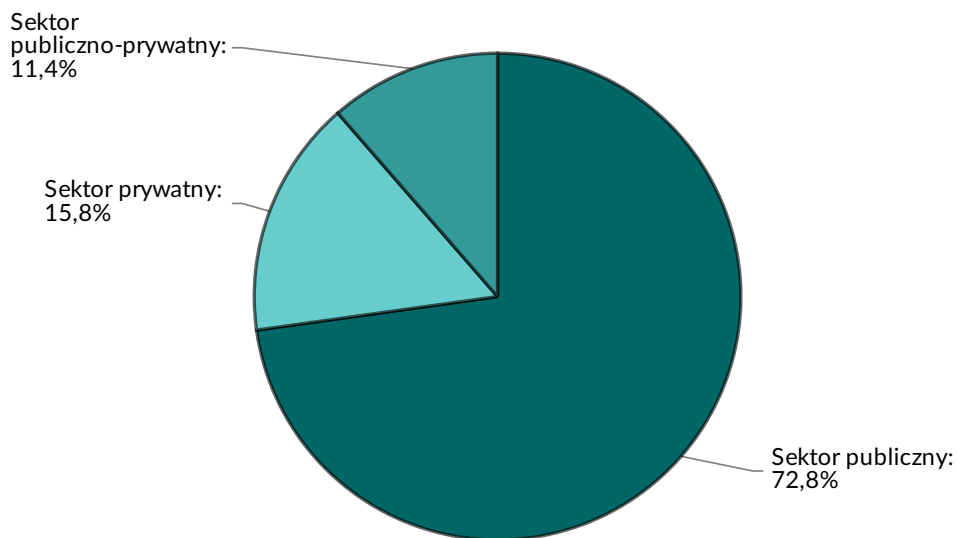
Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Liczba postępowań przygotowawczych ze względu na strukturę właścicielską podmiotu przyjmującego korzyść, 2019 r.

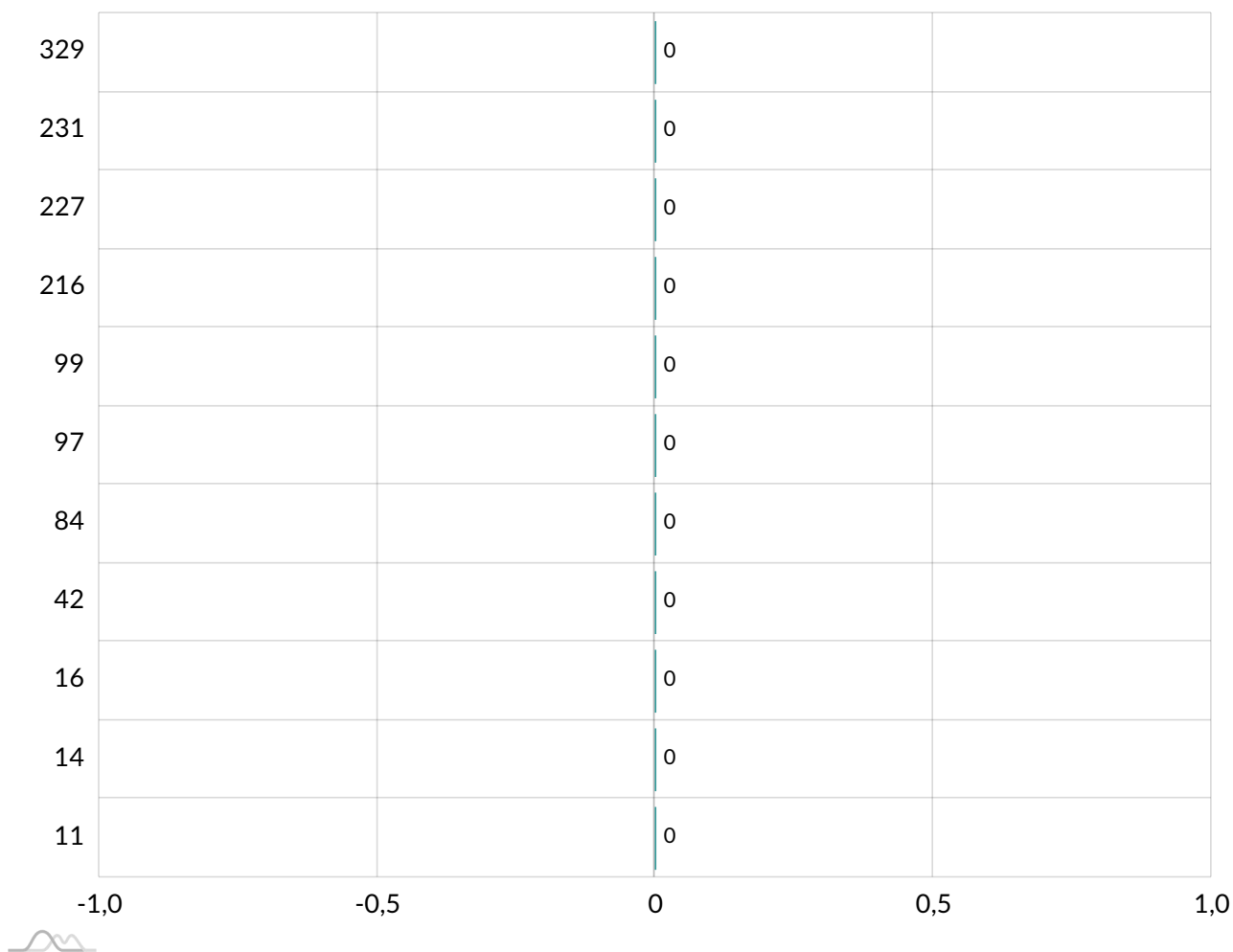
Oprac. na podst.: Centralne Biuro Antykorupcyjne, *Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce w latach 2018–2019*, antykorupcja.gov.pl, s. 16, 17, 19.

Udział poszczególnych sektorów w łącznej liczbie 1366 postępowań, 2019 r. (dane w %)

Oprac. na podst.: Centralne Biuro Antykorupcyjne, *Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce w latach 2018–2019*, antykorupcja.gov.pl, s. 16, 17, 19.

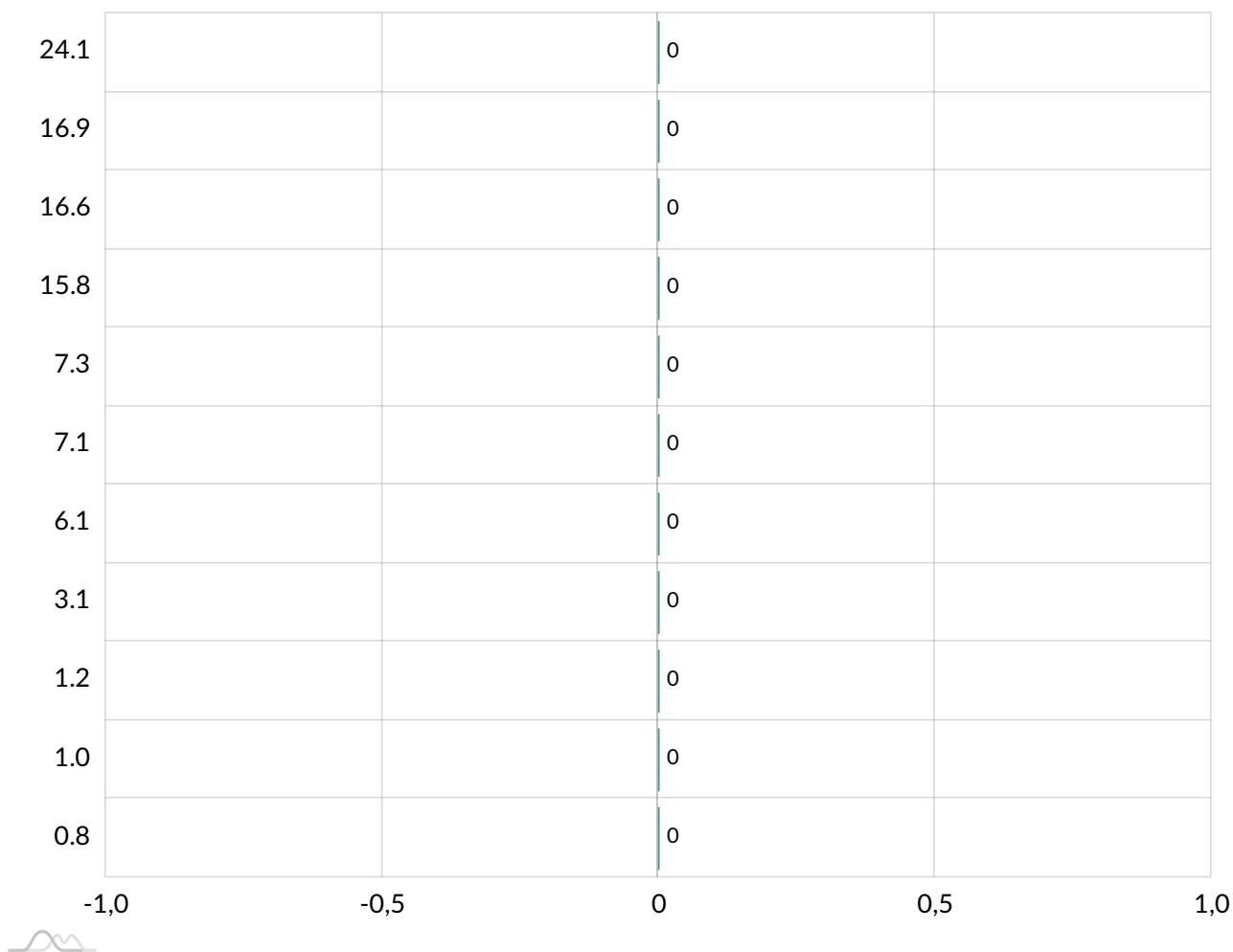
Liczba postępowań przygotowawczych według obszaru działalności podmiotu przyjmującego korzyść, 2019 r.

Oprac. na podst.: Centralne Biuro Antykorupcyjne, *Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce w latach 2018–2019*, antykorupcja.gov.pl, s. 16, 17, 19.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

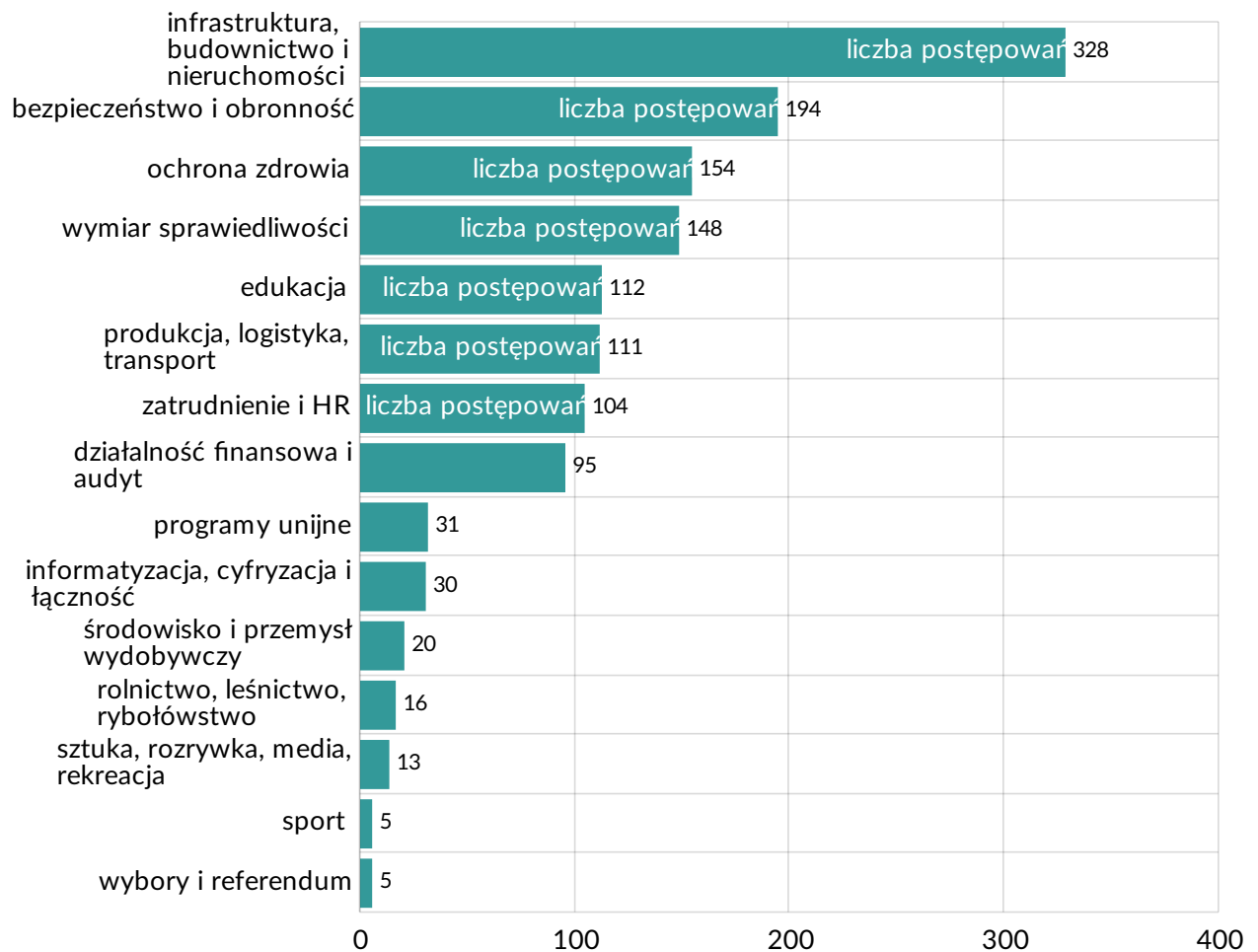
Udział poszczególnych obszarów działalności podmiotu przyjmującego korzyść w łącznej liczbie 1366 postępowań, 2019 r. (dane w %)

Oprac. na podst.: Centralne Biuro Antykorupcyjne, *Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce w latach 2018–2019*, antykorupcja.gov.pl, s. 16, 17, 19.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Liczba postępowań przygotowawczych według obszaru tematycznego związanego z interesem wręczającego korzyść, 2019 r.

Oprac. na podst.: Centralne Biuro Antykorupcyjne, *Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce w latach 2018–2019*, antykorupcja.gov.pl, s. 16, 17, 19.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Udział poszczególnych obszarów działalności podmiotu wręczającego korzyść w łącznej liczbie 1366 postępowań, 2019 r. (dane w %)

działalność finansowa i audyt			
programy unijne			
informatyzacja, cyfryzacja i łączność			
środowisko i przemysł wydobywczy			
rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo			
sztuka, rozrywka, media, rekreacja			
sport			
wybory i referendum			
	10	20	30

Oprac. na podst.: Centralne Biuro Antykorupcyjne, *Obszary przestępczości korupcyjnej w Polsce w latach 2018–2019*, antykorupcja.gov.pl, s. 16, 17, 19.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Co twoim zdaniem może być przyczyną tego, że w sektorze publicznym prowadzonych było ponad dwa razy więcej postępowań przygotowawczych dotyczących korupcji niż w sektorach prywatnym i publiczno-prywatnym łącznie? Uzasadnij swoje zdanie.

Ćwiczenie 2

Przedstaw możliwe twoim zdaniem powody, dla których podmioty działające w pewnych obszarach życia publicznego częściej przyjmują korzyści niż w innych obszarach.

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij, co może być twoim zdaniem przyczyną tego, że podmioty działające w obszarze infrastruktury, budownictwa i nieruchomości najczęściej wręczają korzyści.

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznaj się z treścią audiobooka i zidentyfikuj wszystkie dziedziny życia publicznego w Polsce, w których może dojść do zachowań korupcyjnych.

Źródło: Małgorzata Wypych, *Czym jest korupcja. Informator prawny Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka*, batory.org.pl, [dostęp 07.02.2021] s. 1-2, 5, 15-18, 38-40.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z fragmentem opinii prawnika zamieszczonej w miesięczniku Lubelskiej Izby Lekarskiej, a następnie wykonaj ćwiczenie.

” Filip Niemczyk

Wdzięczność pacjenta

Uważam, że są podstawy, aby przyjąć, że wśród praw pacjenta znajduje się prawo do okazania wdzięczności lekarzowi. Nie chodzi przy tym o ochronę utrwalonego zwyczaju, funkcjonującego w szpitalach, który przybiera różne formy, nie zawsze pozytywne i przejrzyste, ale o szacunek dla szczerych emocji pacjenta i dla wysiłku lekarzy. Okazywanie wdzięczności nie może jednak następować mechanicznie, tym bardziej lekarz nie może jej oczekiwać czy uzależniać od niej podjęcia pewnych działań. Utrwała to bowiem przekonanie, że „lekarzowi trzeba dać”, co prowadzi do [patologii](#) w służbie zdrowia. Warto z pewnością promować instytucjonalne formy okazywania wdzięczności. Nie widzę nic niestosownego w finansowym wsparciu placówki przez pacjenta, który się w niej leczy, nawet jeśli jest utrzymywana z publicznych środków, o ile odbywa się to na jasnych zasadach. [tak, jak w Niemczech, gdzie – dop. red.] Możliwość okazania wdzięczności lekarzowi czy szpitalowi jest (...) w pełni akceptowana. [lecz przybiera] zdecydowanie bardziej zinstytucjonalizowane i klarowne formy. Pacjenta i rodzinę informuje się o tym, że istnieje możliwość przekazania datku na rzecz fundacji wspierającej daną placówkę medyczną i dopuszcza się tylko ten sposób przekazywania jakichkolwiek materialnych wartości.

Źródło: Filip Niemczyk, *Wdzięczność pacjenta*, dostępny w internecie: medicus.lublin.pl [dostęp 9.02.2021 r.].

Słownik

badanie opinii publicznej

działalność prowadząca do poznania poglądów społeczeństwa na określony temat dzięki wykorzystaniu specjalnych technik badawczych; jest prowadzone przez wyspecjalizowane ośrodki badania opinii publicznej

opinia publiczna

poglądy społeczeństwa na określony temat, wyrażające stan świadomości społecznej w danej kwestii

opinia społeczna

pojęcie szersze od opinii publicznej, niewiążące się z polityką, tylko szeroko rozumianymi problemami społecznymi

patologia

(gr. *pathos* – choroba, cierpienie oraz *logos* – wiedza, nauka), nauka o cierpieniu; patologią społeczną określa się zjawiska, które naruszają normy i wartości, wywołujące potępienie społeczne zbiorowości lub całego społeczeństwa i wywołujące społeczne działania mające ograniczyć, likwidować, przeciwdziałać tym zjawiskom

sondaż

jeden ze sposobów badania opinii publicznej

Badanie 2

Weź pod uwagę dotychczasowe rozważania z Badania 1, wykonanych ćwiczeń oraz przedstawionych materiałów i ponownie odpowiedz na pytania, wybierając jedną z zaproponowanych odpowiedzi. Wariant „trudno powiedzieć” wybierz tylko wtedy, gdy rzeczywiście nie potrafisz się zdecydować na inną możliwość.

Ćwiczenie 1

Jak sądzisz, czy korupcja w Polsce jest problemem dużym czy małym?

bardzo dużym

raczej dużym

raczej małym

bardzo małym

trudno powiedzieć

Oprac. na podst. CBOS, *Opinie na temat korupcji w Polsce*, Komunikat z badań nr 63/2017, Warszawa 2017, s. 1

Ćwiczenie 2

Czy twoim zdaniem istnieje w Polsce polityczna wola zwalczania korupcji?

zdecydowanie tak

raczej tak

raczej nie

zdecydowanie nie

trudno powiedzieć

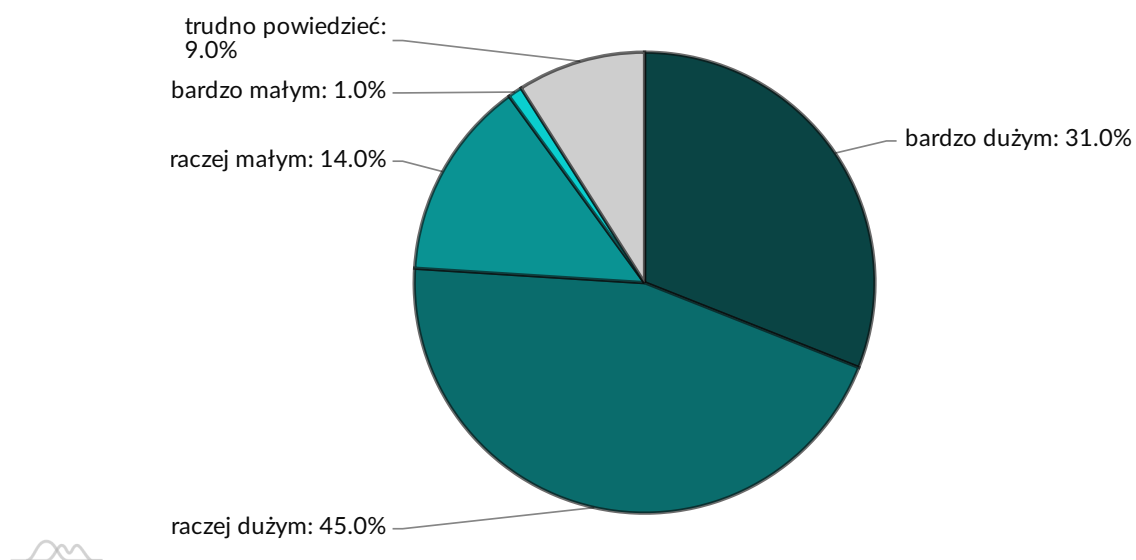
Oprac. na podst. CBOS, *Opinie na temat korupcji w Polsce*, Komunikat z badań nr 63/2017, Warszawa 2017, s. 5

Porównanie sondaży i wyników badań

Ćwiczenie 3

Przeanalizuj różnice w procentowych rozkładach odpowiedzi na pytania sondażowe zadane przez CBOS i w badaniach w twojej klasie.

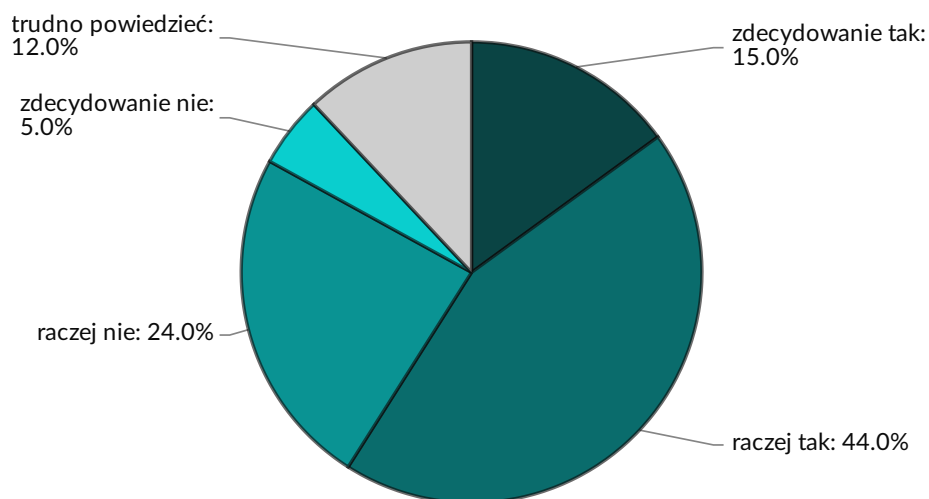
Jak Pan(i) sądzi, czy korupcja w Polsce jest problemem dużym, czy małym?

Oprac. na podst. CBOS, *Opinie na temat korupcji w Polsce*, Komunikat z badań nr 63/2017, Warszawa 2017, s. 1

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Czy Pana(i) zdaniem, istnieje w Polsce polityczna wola zwalczania korupcji?

Oprac. na podst. CBOS, *Opinie na temat korupcji w Polsce*, Komunikat z badań nr 63/2017, Warszawa 2017, s. 5

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

W pierwszym kroku porównaj rozkłady procentowe odpowiedzi z badań zrealizowanych przez CBOS na ogólnopolskiej próbie dorosłych Polaków z rozkładami odpowiedzi twojej klasy udzielonymi w Badaniu 1. Rozważ ewentualne przyczyny w różnicach poszczególnych wskaźników procentowych (jeśli uznasz je za istotne). Czy wy jako grupa różnicie się czymś od społeczeństwa polskiego jako całości? Co uzasadnia te różnice?

W drugim kroku porównaj odpowiedzi z obu sondaży przeprowadzonych w klasie. Rozważ ewentualne przyczyny w różnicach poszczególnych wskaźników procentowych (jeśli uznasz je za istotne). Czy refleksja nad pytaniami po pierwszym sondażu oraz treści zamieszczonych materiałów mogły wpłynąć na zmianę wskazań części z was? Jeśli tak, przedstaw, których wskazań, i uzasadnij dlaczego. Jeśli nie, również uzasadnij.

Dla nauczyciela

Autorka: Paulina Wierzbińska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Problemy społeczne – korupcja

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

II. Społeczeństwo obywatelskie.

Uczeń:

8) rozpoznaje przejawy patologii życia publicznego i wykazuje ich negatywny wpływ na życie publiczne; przedstawia mechanizmy korupcji i analizuje – z wykorzystaniem materiałów medialnych – jej udowodniony przykład.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje korupcję jako przejaw patologii życia publicznego;
- rozpoznaje granice, jakie dzielą wymiar normalny od patologicznego w wybranych zachowaniach w sferze publicznej;
- analizuje konsekwencje, jakie dla jakości sfery publicznej może spowodować bezprawne działanie motywowane walką z patologią.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego;
- badanie sondażowe.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;

- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Dyskusja wprowadzająca do zagadnień poruszanych w e-materiale. Uczniowie, korzystając z własnej wiedzy, odpowiadają na pytania zawarte we Wprowadzeniu.
2. Przedstawienie tematu „Problemy społeczne – korupcja” i celów zajęć.

Faza realizacyjna:

1. Zalogowany na platformie nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej (lub za pomocą rzutnika) pytania sondażowe z sekcji „Badanie 1”. Uczniowie na telefonach komórkowych lub tabletach logują się do systemu, dołączają do lekcji i przystępują do odpowiedzi na zadane pytanie. Nauczyciel, korzystając ze swojego panelu użytkownika, wyświetla zestawienie odpowiedzi uczniów. Chętne osoby mogą uzasadnić swój wybór.
2. Podział klasy na grupy. Każdy zespół rozważa problemy przedstawione w ćwiczeniu 3 w sekcji „Badanie 1”. Następnie reprezentanci grup przedstawiają efekty pracy, które są wspólnie dyskutowane przez uczniów.
3. Praca z materiałem zamieszczonym w sekcji „Schemat”. Uczniowie analizują przedstawione dane statystyczne, wykonują notatki i dobierają się w grupy. Zespoły wykonują ćwiczenia 1–3 dołączone do wykresów. Po wyznaczonym czasie reprezentanci grup przedstawiają przygotowane odpowiedzi. Może to być przyczynkiem do dyskusji.
4. Uczniowie zapoznają się z treścią audiobooka, zapisują problemy i pytania z nią związane. Następnie prowadzą dyskusję, która pozwala lepiej zrozumieć poruszaną tematykę. Na końcu przystępują do rozwiązywania zadań w sposób indywidualny.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie ponownie odpowiadają na pytania sondażowe postawione na wcześniejszym etapie zajęć (w sekcji „Badanie 2”). Wyniki są wyświetlone na tablicy interaktywnej.
2. Podział na grupy. Każda z nich wykonuje ćwiczenie 3 w sekcji „Badanie 2”. Uczniowie porównują wyniki sondażu przeprowadzonego przez CBOS oraz wyniki badań przeprowadzonych w klasie. Przedstawiciele zespołów prezentują odpowiedzi, które są wspólnie omawiane i porównywane.
3. Omówienie przebiegu zajęć, przedstawienie mocnych i słabych stron pracy zespołów i przekazanie informacji zwrotnej.

Praca domowa:

1. Napisz krótką notatkę, uwzględniając w niej najistotniejsze informacje dotyczące zagadnień poruszanych na zajęciach.

Materiały pomocnicze:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.
- CBOS, *Opinie na temat korupcji w Polsce*, Komunikat z badań nr 63/2017, Warszawa, 2017.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimedium z sekcji „Audiobook”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.